

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مَنْ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

39-0

١٥٥٥

١

٢٥٢

هو

www.ketab

سرشناسه: خطیبی، حسین، ۱۳۵۷-

Khatibi, Hosein

عنوان و نام پدیدآور: درآمدی بر الگوی اسلامی تربیت عقلانی / مولف

حسین خطیبی.

مشخصات نشر: قم: میراث انبیاء (ع)، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۲۵۲ ص؛ ۱۴/۵×۲۱ س م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۱۲-۰۲-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: عقل‌گرایی (اسلام)

موضوع: * (Rationalism Islam)

موضوع: اسلام و آموزش و پرورش

موضوع: Islamic education

موضوع: عقل و ایمان (اسلام)

موضوع: Faith and reason -- Islam

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ د ۶۴۲/۲ BP ۲۲۹

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۸۱۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۶۲۳۳۷۸

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۷

تیراژ: ۱۰۰۰

دراهمی براگموی اسلامی تربیت عقلانی

حسین خطیبی

www.ketab.ir

فهرست مطالب

بخش اول - کلیات

۱۳	تعریف الگوی اسلامی تربیت عقلانی.....
۱۶	ضرورت تدوین الگوی اسلامی تربیت عقلانی.....
۲۰	پیشینه تربیت عقلانی.....
۲۵	روش تدوین الگوی اسلامی تربیت عقلانی.....
۲۸	تبیین مفهوم‌شناختی تربیت عقلانی بنابر الگوی اسلامی.....
۲۹	مفهوم‌شناسی تربیت.....
۳۳	مفهوم‌شناسی عقل.....
۳۶	مفهوم‌شناسی عقل نظری و عملی.....
۳۹	مفهوم‌شناسی ضد عقل.....
۴۰	مفهوم‌شناسی تعقل.....
۴۴	مفهوم‌شناسی ارزش.....
۴۸	مفهوم‌شناسی تربیت ارزش‌ها.....
۵۰	مفهوم‌شناسی ارزش‌های عقلی.....
۵۳	مفهوم‌شناسی تربیت عقلانی.....
۵۴	مقدمه - تفاوت‌های تربیت عقلانی در اسلام و غرب.....
۵۴	تفاوت ۱. قلمروی نامحدود تربیت عقلانی.....
۵۵	تفاوت ۲. نسبت تساوی تربیت عقلانی با تربیت دینی.....
۵۷	تفاوت ۳. رویکرد دینی به تربیت عقلانی.....
۶۲	تفاوت ۴. موقعیت‌شناسی عقل.....
۶۶	تفاوت ۵. ترکیب‌شناسی تربیت و عقلانیت.....
۶۹	نتیجه - تعریف تربیت عقلانی در الگوی اسلامی.....

۷۰	مفهوم‌شناسی واژگان مرتبط با تربیت عقلانی
۷۰	مفهوم ۱. تربیت فکری
۷۲	مفهوم ۲. تربیت حکمی
۷۳	مفهوم ۳. تربیت فلسفی
۷۷	خاستگاه تربیت فلسفی کودکان
۷۷	الف- رویکرد غربی در آموزش فلسفه به کودکان
۸۰	ب- رویکرد اسلامی در آموزش فلسفه به کودکان
۸۳	رویکرد ۱. P4C یا فلسفه برای کودکان
۸۶	رویکرد ۲. PWC یا فلسفه با کودکان
۸۷	رویکرد ۳. PAC یا فلسفه و کودکان
۸۸	نسبت تربیت عقلانی با تربیت فلسفی کودک و آموزش فلسفه به کودکان

بخش دوم - مبانی، اهداف و اصول الگوی اسلامی تربیت عقلانی

۹۶	فصل اول - مبانی الگوی اسلامی تربیت عقلانی
۹۷	مبانی معرفت‌شناختی الگوی اسلامی تربیت عقلانی
۹۷	مبنای ۱. قلب‌محوری
۱۰۱	مبنای ۲. رویکرد دینی جامع
۱۰۴	مبانی هستی‌شناختی
۱۰۴	مبنای ۳. تطور عقل
۱۰۶	مبنای ۴. امکان تربیت عقلانی
۱۰۸	مبنای ۵. مطلوبیت تربیت عقلانی
۱۱۲	مبنای ۶. تعامل تربیت عقلانی با ساحت‌های سه‌گانه تربیتی
۱۱۷	مبنای ۷. سرمایه‌گذاری مستقل بر جهل‌زدایی
۱۱۸	مبانی ارزش‌شناختی
۱۱۸	مبنای ۸. شمول ارزش‌های عقلانی نسبت به ارزش‌های عقلی عملی
۱۱۹	مبنای ۹. جامعیت و جایگاه الهی ارزش‌های فکری
۱۲۳	مبانی روش‌شناختی
۱۲۳	مبنای ۱۰. وسعت روش‌های تربیت عقلانی

۱۲۴	مبنای ۱۱. تمایز سبک اسلامی تربیت عقلانی از سبک‌های دیگر.....
۱۲۶	فصل دوم - اهداف الگوی اسلامی تربیت عقلانی.....
۱۲۸	الف- اهداف تربیت عقلانی در الگوهای عمومی.....
۱۳۰	ب- اهداف تربیت عقلانی در الگوی اسلامی.....
۱۳۰	هدف کلی تربیت عقلانی در الگوی اسلامی.....
۱۳۱	اهداف جزئی تربیت عقلانی.....
۱۳۳	فصل سوم - اصول الگوی اسلامی تربیت عقلانی.....
۱۳۳	اصول ناظر به مبانی معرفت‌شناختی.....
۱۳۳	اصل ۱. تبدیل اندیشه به انگیزه.....
۱۳۴	اصل ۲. حاکمیت حکمت بر همه شؤون.....
۱۳۵	اصل ۳. تکمیل‌افزایی.....
۱۳۷	اصل ۴. حکمت‌طلبی.....
۱۳۷	اصل ۵. برهان‌گرایی.....
۱۳۸	اصول ناظر به مبانی هستی‌شناختی.....
۱۳۸	اصل ۶. تناسب با آهنگ رشد عقلی.....
۱۳۸	اصل ۷. ظرفیت‌سنجی.....
۱۳۹	اصل ۸. تربیت هماهنگ ارزش‌های عقلی، عملی و نظری.....
۱۳۹	اصل ۹. جهالت‌زدایی.....
۱۴۰	اصل ۱۰. توجه به عوامل و موانع غیرمادی.....
۱۴۰	اصل ۱۱. جهت‌گیری الهی.....
۱۴۱	اصول ناظر به مبانی روش‌شناختی.....
۱۴۱	اصل ۱۲. به‌کارگیری هماهنگ همه روش‌ها.....

بخش سوم - روش‌های الگوی اسلامی تربیت عقلانی و شاخص‌های ارزیابی آن‌ها

۱۴۵	مقدمه.....
۱۴۵	شیوه‌های بینشی و شناختی.....
۱۴۶	شیوه‌های گرایشی و انگیزشی.....
۱۴۶	شیوه‌های توانشی.....

۱۴۶	ا- شیوه‌های رفتاری.....
۱۴۷	ب- شیوه‌های ابزاری گفتاری.....
۱۴۷	ج- شیوه‌های ابزاری نوشتاری.....
۱۵۱	فصل اول - روش‌های بینشی تربیت عقلانی.....
۱۵۱	روش ۱. اندیشیدن‌آموزی.....
۱۵۲	مؤلفه ۱. پرسشگری و چراگویی.....
۱۵۳	مؤلفه ۲. آزاداندیشی یا تفکر آزاد.....
۱۵۴	مؤلفه ۳. عبرت‌گیری و عاقبت‌اندیشی.....
۱۵۵	مؤلفه ۴. ژرف‌نگری و تکرار مشاهده و تجربه.....
۱۵۶	مؤلفه ۵. فکر در آیات تکوینی کتاب آفرینش.....
۱۵۶	مؤلفه ۶. تدبیر در آیات تدوینی کتاب آسمانی.....
۱۵۸	روش ۲. اندیشه‌دهی.....
۱۵۸	مؤلفه ۱. تفقه و اسلام‌آوری.....
۱۵۹	مؤلفه ۲. علم و حکمت‌آموزی.....
۱۶۰	شرایط تأثیر علم و حکمت‌آموزی در تربیت عقلانی:.....
۱۶۱	شرط اول - گزینش متربی و مربی علم فلسفه.....
۱۶۲	شرط دوم - اسلامی بودن علم فلسفه.....
۱۶۳	شرط سوم - نیت الهی معلّم و متعلّم.....
۱۶۳	شرط چهارم - عمل به مقتضیات علم اسلامی.....
۱۶۵	مؤلفه ۳. قرآن‌آموزی.....
۱۶۸	مؤلفه ۴. شناسایی جنود عقل و جهل.....
۱۶۸	مؤلفه ۵. داستانهای حکمت‌آمیز (احوال علما، قصص انبیا و سیره اولیا).....
۱۷۲	فصل دوم - روش‌های گرایش تربیت عقلانی.....
۱۷۲	روش ۳. تزکیه و خودسازی.....
۱۷۳	مؤلفه ۱. تزکیه از راه تقواپروری.....
۱۷۳	مؤلفه ۲. تزکیه از راه جهاد نفس.....
۱۷۳	مؤلفه ۳. تزکیه از راه زهدپروری و دنیاگریزی.....

۱۷۴	روش ۴. جهالت‌زدایی.....
۱۷۴	روش ۵. محبت‌پروری (ولایت‌آموزی و مهرورزی).....
۱۷۵	روش ۶. ذکر‌پروری.....
۱۷۶	روش ۷. اخلاص‌پروری.....
۱۷۸	فصل سوم - روش‌های توانشی تربیت عقلانی.....
۱۷۸	روش ۸. نقدطلبی و خودانتقادی.....
۱۷۹	روش ۹. هم‌نشینی اهل حکمت و معرفت.....
۱۸۰	روش ۱۰. اسباب و توسل.....
۱۸۳	روش ۱۱. بخشندگی و جودپروری.....
۱۸۳	روش ۱۲. برهم‌کنش‌آری و ادب‌گزینی.....
۱۸۴	روش ۱۳. حفظ حکمت بدن و رژیم غذایی.....
۱۸۵	روش ۱۴. فعالیت‌های گروهی و تعاملات اجتماعی.....
۱۸۶	روش ۱۵. مشورت، هم‌اندیشی و یادگیری مشارکتی.....
۱۸۷	روش ۱۶. مهارت‌آموزی و نویسندگی.....
۱۸۸	روش ۱۷. رحمت به جهال.....
۱۹۰	روش ۱۸. فعالیت‌های تربیت بدنی (بازی، ورزش، تفریح سالم).....
۱۹۹	بخش چهارم - موانع تحقق الگوی اسلامی.....
۲۰۰	فصل اول - موانع بینشی تحقق الگوی اسلامی تربیت عقلانی.....
۲۰۰	مانع ۱. انحصار تربیت عقلانی در تربیت عقل ابزاری.....
۲۰۰	مانع ۲. متضادپنداری تربیت عقلانی و تربیت دینی.....
۲۰۱	مانع ۳. جهل علمی.....
۲۰۲	مانع ۴. غفلت.....
۲۰۳	فصل دوم - موانع گرایشی تحقق الگوی اسلامی تربیت عقلانی.....
۲۰۳	مانع ۵. جهالت عملی.....
۲۰۳	مؤلفه ۱. شهوت‌پرستی.....

۲۰۶	 مؤلفه ۲. غضب پرستی
۲۰۶	 مؤلفه ۳. دنیا پرستی
۲۰۹	 فصل سوم - موانع توانشی تحقق الگوی اسلامی تربیت عقلانی
۲۰۹	 مانع ۶. روش گزینی نامتناسب با ویژگی های عقلی تربیتی
۲۰۹	 مانع ۷. ادبیات آموزشی نامتناسب با رشد ارزش های عقلی
۲۱۰	 مانع ۸. فراهم نکردن پیش نیازهای تربیت عقلانی

بخش پنجم - آثار تحقق الگوی اسلامی تربیت عقلانی

۲۱۲	 مقدمه
۲۱۳	 فصل اول - شاخص های بینشی
۲۱۳	 شاخص ۱. تفکر عقلانی
۲۱۳	 مؤلفه ۱. تفکر منطقی، مستدل و برهانی
۲۱۴	 مؤلفه ۲. تفکر خلاق، نوآور و مولد
۲۱۵	 مؤلفه ۳. تفکر تحلیلی و حلال مسأله
۲۱۷	 مؤلفه ۴. تفکر اکتشافی و جستجوگر
۲۱۷	 مؤلفه ۵. تفکر جامع، حازم و آینده نگر
۲۱۷	 مؤلفه ۶. تفکر انتقادی
۲۱۸	 نماگرهای تفکر انتقادی
۲۱۹	 نماگر ۱. روشن اندیشی و خوش فهمی
۲۲۰	 نماگر ۲. دقت اندیشی و موشکافی
۲۲۰	 نماگر ۳. متقن اندیشی و استحکام فکری
۲۲۱	 نماگر ۴. هماهنگ اندیشی و نظام مندی فکری
۲۲۲	 فصل دوم - شاخص های گرایشی
۲۲۲	 شاخص ۲. تعقل قلبی (تفقه)
۲۲۲	 مؤلفه ۱. تمرکز فکری
۲۲۳	 مؤلفه ۲. حکمت فکری
۲۲۳	 نماگر ۱. ذکر الهی

- ۲۲۴ نماگر ۲. اندیشه‌های بلند و کارهای بزرگ.
- ۲۲۴ نماگر ۳. اقبال به معارف الهی.
- ۲۲۵ مؤلفه ۳. حکومت فکری.
- ۲۲۶ نماگر ۱. مخالفت نفس.
- ۲۲۷ نماگر ۲. شرح صدر.
- ۲۲۷ نماگر ۳. جامعیت شخصیت.
- ۲۲۸ مؤلفه ۴. وسعت قلمرو فکری.
- ۲۲۹ فصل سوم - شاخص‌های توانشی.
- ۲۲۹ شاخص ۳. حیات طیبه عقلی یا سبک زندگی طیب.
- ۲۳۰ بعد ۱. حیات عقلی فردی یا سلوک فردی طیب.
- ۲۳۱ مؤلفه اول - عمل طیب.
- ۲۳۲ نماگر ۱. برنامه طیب.
- ۲۳۲ نماگر ۲. کلام طیب.
- ۲۳۳ نماگر ۳. جوارح طیب.
- ۲۳۳ مؤلفه دوم - شاکله طیب.
- ۲۳۵ نماگر ۱. نیکوروشی (تعادل راهبردی).
- ۲۳۵ نماگر ۲. نیکومنشی (تعادل رفتاری).
- ۲۳۵ نماگر ۳. نیکوگویشی (تعادل گفتاری).
- ۲۳۶ بعد ۲. حیات عقلی جمعی یا سلوک اجتماعی طیب.
- ۲۳۶ مؤلفه ۱. سلوک متواضعانه و مؤدبانه.
- ۲۳۷ مؤلفه ۲. سلوک موقرانه و عزتمندانه.
- ۲۳۷ مؤلفه ۳. سلوک مؤمنانه و متعبدانه.
- ۲۳۸ مؤلفه ۴. سلوک عادلانه و متقیانه.
- ۲۳۹ مؤلفه ۵. سلوک معتدلانه و مقتصدانه.
- ۲۳۹ مؤلفه ۶. سلوک صادقانه و مخلصانه.
- ۲۴۰ مؤلفه ۷. سلوک مسئولانه و مجاهدانه.

فهرست منابع

۲۴۱	 الف) کتاب‌ها
۲۴۶	 ب) مقالات
۲۴۹	 ج) منابع لاتین

www.ketab.ir